

TIKSLINĖS PARAMOS PRIEMONĖS PAGAL VEŽIMO RŪŠĮ

I. TOLIMASIS SUSISIEKIMAS.

Tolimojo reguliaraus susisieki mo maršrutus aptarnaujantiems vežėjams suteikti tęstinę, kas mėnesį išmokamą finansinę paramą, kurios dydis būtų apskaičiuojamas kaip 2019 išmokėtų ir 2021 metais tą patį mėnesį (pradedant sausio mėnesiu) ataskaitose (apie parduotus su nuolaida važiavimo bilietus) apskaičiuotų negautų piniginių lėšų skirtumas.

Lietuvos transporto saugos administracija (toliau – LTSA) turi tikslius duomenis apie konkrečiam vežėjui 2019 metais kiekviename maršrute kiekvieną mėnesį išmokėtas sumas, yra nustatyta tvarka, pagal kurią vežėjai teikia ataskaitas LTSA apie su nuolaida parduotus bilietus, todėl tokia schema nesukeltų jokios papildomos administracinės naštos nei vežėjams, nei LTSA.

Apskaičiuotos vežėjams paramos lėšos galėtų būti užskaitytos VMI ir SoDra mokesčiams sumokėti (ar užskaityti).

Tolimojo susisieki mo verslo segmente dirba apie 1500 darbuotojų, kuriems būtų išsaugotos darbo vietos, ir, kurias praradus, valstybės biudžetas netektų apie 400 – 500 tūkst. Eur mokesčių per mėnesį (GPM, PSD ir Sodra), kai tuo tarpu, optimaliai funkcionuojant šiam verslo segmentui, paramai skirtos lėšos sugrįžtų valstybei.

Tokia paramos forma būtų efektyvi, leistų užtikrinti paslaugos teikimą visame Lietuvos tolimojo susisieki mo tinkle ir padėtų vežėjams išlikti gyvybingais ūkio subjektais bei išlaikyti darbuotojus šio segmento veiklos užtikrinimui.

Paramos schema tolimojo susisieki mo vežėjams panaudojant nepanaudotas transporto lengvatų lėšas: *Finansinis šaltinis* – valstybės biudžete 2021 metais numatytos ir, lyginant su 2019 metais, nepanaudotos (sutaupytos) valstybės biudžeto lėšos, skirtos vežėjų išlaidų (negautų pajamų), susijusių su transporto lengvatų taikymu tolimojo susisieki mo reguliariuose maršrutuose, kompensavimui (atlyginimui). Pavyzdžiui, 2020 m. šių lėšų buvo numatyta 9,6 mln. Eur, o 2020-10-28 d. buvo panaudota tik 4,7 mln. Eur¹.

Tikslinis lėšų panaudojimas – paramos lėšos galėtų būti skirtos užskaityti vežėjams mokesčius valstybės ir Sodra biudžetams.

Paramos administratorius – LTSA, kuri šiuo metu administruoja ir turi visas reikalingas vežėjų ataskaitas apie 2019 ir 2020 metais konkrečiuose maršrutuose konkrečioms vežėjams išmokėtas lėšas negautoms pajamoms pagal Transporto lengvatų įstatymą kompensuoti.

II. TARPTAUTINIS SUSISIEKIMAS IR UŽSAKOMIEJI VEŽIMAI.

Keleivių vežėjai, vežantys keleivius tarptautiniais reguliariais reisais ir užsakomaisiais vežimais Lietuvoje ar kitose šalyse, naudoja tam naujas iki 3-4 metų amžiaus keleivines transporto priemones, kurias įsigijo finansinio lizingo būdų arba naudoja ir disponuoja jomis veiklos nuomos pagrindais.

Vežėjai, paskelbus ekstremalią situaciją ir karantiną, visiškai sustabdė tokių autobusų eksploataciją ir iš keleivių vežimo veiklos negauna jokių pajamų, nors ir finansinį lizingą, ir veiklos nuomos mokesčių privalo mokėti (vežėjai tariasi su bankais dėl 6 mėn. įmokų „atostogų“, tačiau jos per trumpos, vertinant ilgalaikes atsigrąžos galimybes).

Turint omenyje aplinkybes, kad šio segmento veiklos atnaujinimas dėl uždarytų sienų ir epidemiologinės situacijos kitose šalyse gali užsitęsti 1-2 metus ir, siekiant išvengti bankroto bei palengvinti finansinį įmonių, dirbančių šiame segmente, gyvybiškumą, **siūlome suformuoti paramos krepšelį.**

Paramai skirtos lėšos vežėjams galėtų būti paskirstomos pagal du kriterijus:

¹ Finansų ministerijos 2020-10-27 [raštas Nr. S-4450](#)

1) proporcingai ridai, kuri galėtų būti apskaičiuota pagal 2019 metais Europos bendrijos kelionės lapę ir Lietuvoje naudojamame keleivių vežimo lapę nurodytą ridą užsakomiesiems reisams, o tarptautiniame reguliariame susisiekime – pagal vežėjų pateiktus duomenis. Paramos įkainis Eur/km užsienio šalyse vykdomiems vežimams galėtų būti didesnis, nes ten vežimai yra brangesni, naudojamos naujesnės tr. priemonės, mokami didesni kelių mokesčiai ir t.t.), arba

2) proporcingai finansinio lizingo ar veiklos nuomos sutartyse numatyto mėnesio įmokos dydžiams ir/ar įmonių buhalterinėje apskaitoje numatytų amortizacinių atskaitymų autobusams fiksuotų finansinėje atskaitomybėje dydžiams.

Parama galėtų būti teikiama kaip vienkartinė išmoka arba ji galėtų būtų mokama dalimis kas mėnesį.

III. VIETINIS (MIESTO IR PRIEMIESTINIS) SUSISIEKIMAS

Keleivių vežėjai vietiniame (miesto ir priemiestiniame) susisiekime taip pat patiria didesnius nuostolius dėl sumažėjusių pajamų iš keleivių ir didesnių sąnaudų dėl prevencinių Covid-19 priemonių įgyvendinimo (AAP įsigijimas, transporto priemonių dezinfekavimas ir kt.).

Didelę netektų keleivių grupę sudaro moksleiviai, studentai, pensininkai ir neįgalieji, kuriems taikomos transporto lengvatų įstatyme numatytos lengvatos yra mokamos iš savivaldybių biudžetų. Tačiau pagal Lietuvos Savivaldybių asociacijos informaciją², pajamos 2020 m. kovo-gruodžio mėnesiais sumažėjo 34,9 mln. Eur (arba 38 proc.), rida – 10,7 mln. km (12 proc.), prarasta 96,3 mln. keleivių (40 proc.). Pažymėtina, kad savivaldybių valdomų bendrovių pajamos ir keleivių skaičius sumažėjo 38 ir 40 proc., o rida ir tuo pačių sąnaudos - tik 12 proc., t.y. pajamų sumažėjo 3 kartus labiau, nei sąnaudos. Tokiu aukštu išlaikytu ridos lygiu buvo siekiama užtikrinti minimalias paslaugas, esant ribojimams viešajame transporte (2020 m. taikyta šachmatinė susodinimo tvarka, 1 metro atstumas ir pan.).

Iš viso savivaldybių biudžetų išlaidos keleivių vežėjų nuostoliams padengti 2020 metais, palyginti su 2019 metais, padidėjo 30,8 mln. eurų, o išlaidos transporto lengvatoms ir moksleivių vežimui sumažėjo 17,3 mln. Eur. Iš viso 2020 m. savivaldybių biudžeto lėšų poreikis padidėjo 13,5 mln. eurų. Tačiau šios didesnės lėšos nebuvo numatytos savivaldybių biudžetuose, o dėl mažėjančių gyventojų mokamų GPM mokesčių, savivaldybių biudžetai nebus surenkami planuota apimtimi. Savivaldybės neturėdamos lėšų, negalės atsiskaityti su keleivių vežėjais, todėl gali sutrikti jų veikla ir būtinų paslaugų teikimas vietinio susisiekimo maršrutuose.

Atsižvelgiant į tai, yra būtina rasti galimybę **kompensuoti savivaldybių biudžetams** vietiniame (miesto ir priemiestiniame) susisiekime didesnius dėl Covid-19 neigiamo poveikio vežėjų patirtus nuostolius, kad savivaldybės galėtų atsiskaityti su vežėjais.

² Lietuvos savivaldybių asociacijos [informacija](#).